

Cronfa Amaethyddol Ewrop ar
gyfer Datblygu Gwledig:
Ewrop yn Buddsoddi mewn Ardaloedd Gwledig
European Agricultural Fund for
Rural Development:
Europe Investing in Rural Areas

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Adran 3 - Grant Busnes i Ffermydd - Gorchuddio Iardiau

Nodiadau technegol

DRAENIAU CROES (Amlsianel)

Mae'r nodyn technegol hwn yn disgrifio'r safon ofynnol o waith y mae angen ei sicrhau er mwyn cael taliadau ar gyfer 'Draeniau Croes (amlsianel)', fel y'i nodir yn eich contract Grant Busnes i Ffermydd – Gorchuddio Iardiau. Lle y ceir dulliau neu arddulliau traddodiadol lleol sy'n gwyro oddi wrth y safon hon, gellir defnyddio'r rhain, ond mae'n rhaid i Lywodraeth Cymru gymeradwyo unrhyw wriad sylweddol.

Sianel agored yw'r ffordd fwyaf effeithiol o ryng-gipio dŵr ffo o lwybrau ac iardiau, am y gellir clirio silt a gweddillion cronedig ohoni'n hawdd. Wedyn, gellir dargyfeirio'r dŵr hwn i ffosydd, pantiau a thrapiau gwaddodion er mwyn sicrhau na chaiff afonydd gerllaw eu llygru yn ystod fflachlifoedd.

Bydd y gwaith yn cynnwys prynu a gosod system ddraenio amlsianel â gratin. Ar ôl iddi gael ei gosod, dylai'r sianel allu dal pwysau peiriannau trwm sy'n symud yn araf.

Y lleiafswm o waith a ddisgwylir:

- Cloddio ffos ar draws lled y llwybr neu ar hyd rhan o'r buarth, gan sicrhau ei bod yn ddigon dwfna llydan ar gyfer y sylfaen a'r amgylchyn congrid.
- Gwneud yn siŵr bod allfa'r ffos hon yn rhedeg i ffos neu bant addas neu rywle lle mae'r dŵr glânyn dal i fod wedi'i wahanu oddi wrth ddŵr brwnt.
- Gwneud yn siŵr bod sylfaen y ffos yn disgyn yn raddol tuag at yr allfa, gan ddilyn dyfnder y sianelarfaethedig.
- Sicrhau bod unrhyw saethau ar ochr y sianel yn pwyntio at yr allfa h.y. i gyfeiriad y llif.
- Pennu lefelau a gosod y sianeli wrth ochr y ffos, gan ddechrau wrth yr allfa bob amser.
- Arllwys y sylfaen – Dechreuwch wrth yr allfa, dylech arllwys sylfaen goncridd o ansawdd da i mewn i'r ffos.
- Gan weithio i ffwrdd oddi wrth yr allfa, gostyngwch y sianeli i lawr i'w lle gan ddilyn cyfarwyddiadau'r gwneuthurwr.
- Cadarnhau bod aliniad y sianel yn briodol.
- Dylai'r gratin gael ei osod yn llac a'i lapio â phlastig, gan rychwantu uniadau'r sianel er mwynsicrhau gosodiad terfynol glân.

- Wedyn, gallwch arllwys yr amgylchyn concriid i mewn i'r ffos, gan sicrhau na therfir ar linell y llwybr. Dylai orffen 3mm uwchlaw'r sianel ac arwyneb uchaf y gratin.
- Pan fydd y concriid wedi caledu, codwch y gratin a thynnwch y plastig amddiffynnol.
- Er mwyn dal pwysau peiriannau sy'n symud yn araf, mae angen gosod sylfaen ac amgylchynconcriid o 200m o leiaf, oni nodir yn wahanol gan gyfarwyddiadau gosod system amlsianel.

Efallai y bydd angen cael caniatâd neu drwydded ar gyfer gwaith penodol y byddwch, o bosibl, yn ei wneud o dan eich contract Grant Busnes i Ffermydd – Gorchuddio lardiau cyn dechrau arno. Sicrhewch eich bod yn gwneud y gwaith yn unol â'r trwyddedau neu'r caniatâd a roddir yn eich contract.

Chi fydd yn gyfrifol am sicrhau bod yr holl ofynion diogelwch yn cael eu bodloni wrth wneud unrhyw waith.

CWRBIN

Mae'r nodyn technegol hwn yn disgrifio'r safon ofynnol o waith y mae angen ei sicrhau er mwyn cael taliadau ar gyfer 'Cwrbin', fel y'i nodir yn eich contract Grant Busnes i Ffermydd – Gorchuddio lardiau. Lle y ceir dulliau neu arddulliau traddodiadol lleol sy'n gwyro oddi wrth y safon hon, gellir defnyddio'r rhain, ond mae'n rhaid i Lywodraeth Cymru gymeradwyo unrhyw wyriad sylweddol.

Gall fod yn briodol defnyddio Cwrbin ar draws neu ar hyd y llwybr er mwyn cyfeirio dŵr oddi ar y llwybr. Rhaid iddo fod yn ddigon cadarn i wrthsefyll symudiadau cerbydau fferm ac ni ddylai danseilio'r llwybr mewn unrhyw ffordd. Ar gyfer llwybrau, dylai gwaith gynnwys y canlynol:

- Cloddio ffos ar draws llwybr sydd o leiaf 300mm o ddyfnder.
- Llenwi'r ffos â choncriid a lletemu cerrig cwrbin sy'n ymwthio allan o'r llwybr.
- Tampro'r concriid ar ochr isaf y llwybr hyd at ymyl y garreg gwrbin.
- Gadael concriid ar wyneb y llwybr yn wastad islaw lefel y garreg gwrbin.
- Cerrig cwrbin – 900mm x 255mm x 125mm ('half battered')
- Dylid cyfeirio'r dŵr o'r cwrbin i allfa ddraenio sefydlog megis ffos, cwlfer neu arllwysfa ddraenioarall.
- Dylid gwneud gwaith concriid yn unol â'r Safonau Prydeinig perthnasol, sef BS 8000 a BS 8500.

Efallai y bydd angen cael caniatâd neu drwydded ar gyfer gwaith penodol y byddwch, o bosibl, yn ei wneud o dan eich Contract Grant Busnes i Ffermydd – Gorchuddio lardiau cyn dechrau arno. Sicrhewch eich bod yn gwneud y gwaith yn unol â'r trwyddedau neu'r caniatâd a roddir yn eich contract.

Chi fydd yn gyfrifol am sicrhau bod yr holl ofynion diogelwch yn cael eu bodloni wrth wneud unrhyw waith.

DARGYFEIRYDDION DŴR AR DRAWS Ffordd ('SLEEPING POLICEMEN')

Mae'r nodyn technegol hwn yn disgrifio'r safon ofynnol o waith y mae angen ei sicrhau er mwyn cael taliadau ar gyfer 'Dargyfeiryddion Dŵr ar draws Ffordd', fel y'i nodir yn eich contract Grant Busnes i Ffermydd – Gorchuddio Iardiau. Lle y ceir dulliau neu arddulliau traddodiadol lleol sy'n gwyro oddi wrth y safon hon, gellir defnyddio'r rhain, ond mae'n rhaid i Lywodraeth Cymru gymeradwyo unrhyw wriad sylweddol.

Gall dargyfeiryddion dŵr ar draws ffordd (twmpathau croes) fod yn briodol i gyfeirio dŵr oddi ar y llwybr. Rhaid iddynt fod yn ddigon cadarn i wrthsefyll symudiadau cerbydau fferm ac ni ddylent danseilio'r llwybr mewn unrhyw ffordd. Mae'r bwlch a adewir rhwng y twmpathau croes yn hollbwysig a dylech geisio cyngor os oes angen. Ar gyfer llwybrau, dylai gwaith gynnwys y canlynol:

- Cloddio ffos ar draws llwybr sydd o leiaf 100mm o ddyfnder
- Lletemu concrid i mewn i'r ffos a hyd at uchder o 150mm o leiaf uwchlaw lefel y llwybr.
- Dylid gwneud gwaith concrid yn unol â'r Safonau Prydeinig perthnasol, sef BS 8000 a BS 8500.
- Dylid cyfeirio'r dŵr o'r dargyfeiryddion dŵr ar draws ffordd i allfa ddraenio sefydlog megis ffos, cwlfer neu arllwysfa ddraenio arall.

Efallai y bydd angen cael caniatâd neu drwydded ar gyfer gwaith penodol y byddwch, o bosibl, yn ei wneud o dan eich Contract Grant Busnes i Ffermydd – Gorchuddio Iardiau cyn dechrau arno. Sicrhewch eich bod yn gwneud y gwaith yn unol â'r trwyddedau neu'r caniatâd a roddir yn eich contract.

Chi fydd yn gyfrifol am sicrhau bod yr holl ofynion diogelwch yn cael eu bodloni wrth wneud unrhyw waith.

NWYDDAU DŴR GLAW (CAFNAU GLAW)

NWYDDAU DŴR GLAW (PIBELLAU GLAW)

Mae'r nodyn technegol hwn yn disgrifio'r safon ofynnol o waith y mae angen ei sicrhau er mwyn cael taliadau ar gyfer 'Nwyddau Dŵr Glaw – Cafnau Glaw' a 'Nwyddau Dŵr Glaw – Pibellau Glaw', fel y'i nodir yn eich Contract Grant Busnes i Ffermydd – Gorchuddio Iardiau. Lle y ceir dulliau neu arddulliau traddodiadol lleol sy'n gwyro oddi wrth y safon hon, gellir defnyddio'r rhain, ond mae'n rhaid i Lywodraeth Cymru gymeradwyo unrhyw wyriad sylweddol.

Nwyddau dŵr glaw

Mae hyn ar gyfer darparu nwyddau dŵr glaw (pibellau glaw) newydd lle mae nwyddau dŵr glaw aneffeithiol sy'n bodoli eisoes yn gollwng dŵr glân i iardiau wedi'u baeddu neu lle mae dŵr glân yn llifo i iardiau o'r fath am nad oes unrhyw nwyddau dŵr glaw i'w ddargyfeirio. Mae'r opsiwn hwn ar gyfer adeiladau sy'n bodoli eisoes yn y buarth nad oes ganddynt nwyddau dŵr glaw ar hyn o bryd neu sydd â nwyddau dŵr glaw sydd wedi mynd y tu hwnt i'w hoes ddefnyddiol ac y mae angen gosod rhai newydd yn eu lle. Rhaid cyfeirio dŵr glân o nwyddau dŵr glaw newydd i mewn i ddraen dŵr glân.

Nid yw nwyddau dŵr glaw ar adeiladau newydd arfaethedig yn gymwys i gael grant, am y dylai'r rhain gael eu cynnwys fel rhan o'r prif brosiect i godi to newydd.

Pan fo risg y caiff nwyddau dŵr glaw eu difrodi gan dda byw, dylid rhoi mesurau amddiffyn addas ar waith.

Dylai gwaith:

- Fodloni gofynion Cynllunio Gwlad a Thref.
- Bod wedi'i gynllunio'n briodol at y dibenion amaethyddol y bwriedir ei ddefnyddio ar eu cyfer.
- Cael ei wneud dim ond pan fyddwch wedi ymgynghori â Cyfoeth Naturiol Cymru ynghylch eich asesiad o ddŵr glân ac ynghylch caniatadau gollwng.
- Defnyddio cafnau glaw, pibellau glaw a bracedau sy'n bodloni BS EN 607, BS EN 12200 a BS EN1462 ac sy'n briodol o ran eu maint i ddelio â swm y dŵr o'r to.
- Dylai gwaith gosod fodloni'r holl Safonau Prydeinig perthnasol, e.e. BS 5502, BS EN1917. Dylaigwaith draenio gydymffurfio â BS 8000, BS EN 752 a BS EN 1610.
- Cydymffurfio â Rheoliadau Iechyd a Diogelwch a Rheoliadau Adeiladu (Dylunio a Rheoli) 2007.
- Cydymffurfio â Rheoliadau Rheoli Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1999.

Mae'r rheoliadau hyn yn gosod dyletswyddau ar gyflogwyr a'r hunangyflogedig i gynnal asesiad addas a digonol o'r risgiau i'w hiechyd a'u diogelwch eu hunain ac iechyd a diogelwch eraill sy'n gysylltiedig â'r gwaith y maent yn ei wneud. Gelli lawrlwytho pecyn meddalwedd hunanasesu HSE i ffermydd, sydd am ddim, o:

www.hse.gov.uk/agriculture/assessment.

Efallai y bydd angen cael caniatâd neu drwydded ar gyfer gwaith penodol y byddwch, o bosibl, yn ei wneud o dan eich Contract Grant Busnes i Ffermydd – Gorchuddio Iardiau cyn dechrau arno. Sicrhewch eich bod yn gwneud y gwaith yn unol â'r trwyddedau neu'r caniatâd a roddir yn eich contract.

Chi fydd yn gyfrifol am sicrhau bod yr holl ofynion diogelwch yn cael eu bodloni wrth wneud unrhyw waith.